

2019 Yeni Coronavirüs (2019-nCoV) Salgınıyla ilgili Sorular ve Cevaplar

Salgın ne zaman başladı?

2019-nCoV ile ilişkili olgular ilk olarak Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) Çin Ülke Ofisinde, 31 Aralık 2019'da raporlanmıştır.

Salgın nerede başladı?

Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde başladı.

Etkeni nedir?

Önceki yıllarda yaşadığımız SARS-CoV (Şiddetli Akut Solunum Sendromu) ve MERS-CoV (Orta Doğu Solunum Sendromu) salgınlarına neden olan virüslerin de ait olduğu beta-coronavirus ailesi içinde bir virüstür.

Etken ne zaman tanımlandı?

7 Ocak 2020'de 2019-nCov virüsü tanımlanmıştır.

Bu virüs önceden bilinmiyor muydu?

2019-nCoV daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir coronavirustür.

Kaynağı nedir?

Coronavirüsler zoonotik (hayvan kaynaklı) virüslerdir. 2019-nCoV'un kesin kaynağı bilinmemektedir. Ancak Çin'de gıda maddesi olarak tüketilen bir vahşi hayvan olabileceği düşünülmektedir. İlk olguların Çin'in Wuhan kentinin güneyindeki Wuhan Güney Çin Deniz Ürünleri Şehir Pazarı (evcil ve vahşi farklı hayvan türleri satılan bir balık ve canlı hayvan pazarı) çalışanlarında kümelenildiği bildirilmiştir.

Nasıl bulaşır?

Bulaşma şekli tam olarak bilinmemektedir. Hayvandan insana bulaşma yanında; insandan insana da bulaştığı anlaşılmıştır. Damlacık yoluyla bulaştığı varsayılmaktadır.

Daha çok kimlere bulaşıyor?

Wuhan hayvan pazarında çalışanlar, ziyaret edenler ve bu kişilerle temaslılar; hastaların bakımını üstlenen sağlık çalışanları ve hasta yakınları; Wuhan kentinden gelen/dönen turistler ve bunlarla temaslılar bulaş riski en yüksek kişiler.

Virüsün inkübasyon süresi ne kadardır?

Bilinmiyor.

Hastalığın yayılma hızı nedir?

Bilinmiyor.

Virüsün bulaştırıcılık süresi nedir?

Bilinmiyor.

Korunma için ne yapılıyor?

Hastalığın görüldüğü Wuhan kentinde karantina uygulaması başlatıldı. Giriş çıkışlar yasaklandı. Çin'deki yeni yıl tatili uzatıldı. İnsanlar çoğunlukla evde oturuyorlar. Damlacık enfeksiyonundan korunma tedbirleri öneriliyor. Maske kullanımı, öksürüğü kapama, hastalara 1 metreden fazla yaklaşmama ve temas etmeme vb gibi...

Aşısı var mı?

Henüz aşısı yok.

Hastalığın belirtileri nelerdir?

Asıl olan solunum semptomları olup ateşle birlikte, öksürük ve solunum sıkıntısıdır.

Hastalığın klinik görünümü nasıldır?

Asemptomatik olgular olabilir ancak bunların oranı bilinmiyor. Bildirilen teyidli olguların çoğunda hafif klinik seyir söz konusu. Şiddetli olgularda pnömoni, ağır akut solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebiliyor.

Ölüm oranı nedir?

Yeni yayınlanan olgu serilerinde %15 gibi oranlar bildirilse de, henüz güvenilir, kesin veri yok.

Hastalık nasıl anlaşılır?

Son 14 gün içinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne seyahat öyküsü olan veya ikamet yeri veya seyahat geçmişi dikkate alınmaksızın, 2019-nCoV enfeksiyonu hastalarının tedavi edildiği birimlerde görev yapan sağlık personelinde ya da böyle bir hasta ile yakın temas öyküsü olan bir kişide bilinen başka bir neden olmaksızın Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu (ateş, öksürük ve hastaneye yatış gerekliliği*) tablosunun gelişmesi durumunda 2019-nCoV hastalığı olasıdır ve tanıyı teyit için gerekli incelemeler yapılmalıdır.

*Bağışıklığı baskılanmış hastalarda klinik tablonun atipik seyirli olabileceği unutulmamalıdır.

Tanı nasıl konuluyor?

2019-nCoV sekans bilgileri yeni paylaşılmış ve tanı için PCR testleri hemen dizayn edilmiştir. Hastadan alınan solunumsal örneklerde mümkünse spesifik PCR testleri; değilse pan-coronavirus testi ve takiben sekans analizi ile confirmasyon önerilmiştir. Confirmasyon özellikle pan-coronavirus testleri ile pozitif bulunabilecek diğer coronavirusların ekarte edilmesi açısından önemlidir.

Ülkemizde tanı için gerekli testler yapılabiliyor mu?

Evet. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Laboratuvarımızda olası olgulardan alınan örneklerde kesin tanı konulabiliyor.

Herhangi bir ilimizde ortaya çıkabilecek hastanın tanısı ve tedavisi nasıl yapılacak?

Bununla ilgili Bakanlık gerekli tedbirleri aldı ve eylem planını hemen oluşturup yayınladı. Yani olası olgu halinde kinim, neyi, nasıl yapacağı ve olgu yönetimi algoritması belli.

Çin dışında hangi ülkelerde hastalık saptandı?

Japonya, Güney Kore, Tayland, ABD, Singapur ve Vietnam'da hasta görüldüğü bildirildi.

Dünyada kaç hasta var?

Şu ana kadar (24 Ocak 2020) bildirilen teyitli hasta sayısı 902.

Ölen hasta sayısı nedir?

Bildirilen ölüm sayısı 26

Türkiye'de 2019-nCoV hastası var mı?

Henüz bilinen bir olgu yok.

Ülkemizde risk var mı?

Ülkemiz de dahil olmak üzere hemen her ülkede risk var.

Ülkemize hastalık nasıl gelebilir?

Çin dışındaki ülkelerde görülen hastaların hemen hepsi Çin'den gelen/döner kişiler. En güçlü olasılık uçakla gelen yolculardan gelebilir. Ancak doğrudan uçuşlar yanında, bağlantılı uçuşlar veya bir başka ülkeye uğrayıp ülkemize gelen yolcular vasıtasıyla da gelebilir.

Gerekli tedbirler alındı mı?

İlk bildirimlerden itibaren Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü ve Havalimanları İşletmeleri her türlü tedbiri aldılar. Sağlık Bakanlığının yayınladığı eylem planında bu konuda yapılması gerekenler algoritmik olarak bulunuyor.

Değişik söylentiler, duyular var, korkunç senaryolar yazılıyor, ne dersiniz?

Güvenilir verilere ve doğrudan kaynağı belli bilgilere dayalı durum yukarıda belirtilmiştir. Bugün için durum budur. Bu veriler her an değişebilir ve güncellenmelidir. Bundan ötesi spekülasyondur.